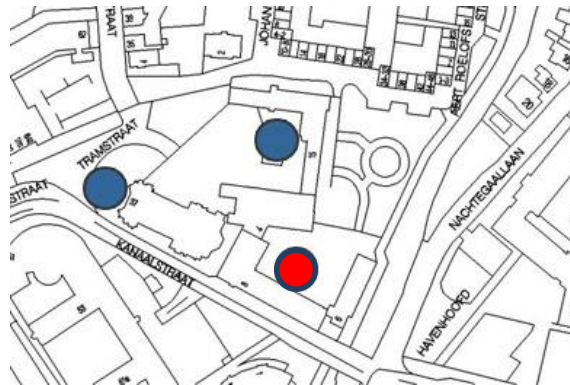

Kanaalstraat 4-8

(Foto's: Maarten van Loosbroek en gemeente Eindhoven, Arnoud Wakkerman)

Korte omschrijving

Het voormalig Augustinianum werd gebouwd als **PENSIONAAT en GYMNASIUM** van de paters Augustijnen.

Het oudste gedeelte met de ingangspartij is uitgevoerd in Berlagiaanse stijl.

De portiek heeft een natuurstenen lambrisering en omlijsting. Veel van het interieur verkeert nog in de oorspronkelijke staat. Tussen dit gebouw en het oude klooster Mariënhage bevindt zich een vleugel van vier verdiepingen.

De vleugel aan de Kanaalstraat en de kapel zijn in 1924/25 naar een expressionistisch ontwerp van Dom. Paul Bellot aangebouwd.

De lange gevel aan de straat wordt geleed door reliëf van metselwerk en de groepering van smalle ramen. Natuurstenen elementen, metselmozaïek, glas in lood en motieven in rode en zwarte dakpannen, behoren tot de typische stijlkenmerken van deze architect.

De kapel heeft twee verdiepingen waarvan de begane grond dienst deed als recreatiezaal. De zijgevels zijn verdeeld in drie traveeën, elk met een topgevel. De grote ramen zijn geometrisch verdeeld met metselwerk en uitgevoerd in glas in lood.

Het Augustinianum verhuisde in 1959 naar de Geldropseweg.

Datum van aanwijzing: 27-08-2001

Datum van registratie: *05-08-2002

Rijksmonument nummer: 518791

Redengevende omschrijving

Inleiding

Geheel van **KAPEL en PENSIONAAT** van de paters Augustijnen, nu studentenkerk en Hogeschool Eindhoven. Gelegen aan de Kanaalstraat, grenzend aan de eveneens beschermde Paterskerk en het al eerder (gedeeltelijk) beschermde klooster van de paters Augustijnen in het centrum van Eindhoven (monumentnummer 14627). Bouwjaar 1912.

Het geheel wordt gevormd door een aantal haaks op elkaar geplaatste bouwmassa's. Het oudste gedeelte bestaat uit een vleugel die schuin ten opzichte van de Kanaalstraat is geplaatst. Deze is verbonden met een tweede bouwmassa met hoofdingang aan de Kanaalstraat en haaks op de straat geplaatst, welke is uitgevoerd in een Berlagiaanse Overgangsstijl door J. Hegener.

Aangrenzend, parallel aan de straat, is in 1924 naar ontwerp van Dom. Paul Bellot een vleugel met kapel gebouwd. De kapel is iets terugliggend, haaks op de straat gebouwd. Deze vleugel en de kapel vertonen kenmerken van Expressionistische architectuur. Binnen deze bouwmassa's ligt een bestraat terrein.

Omschrijving

Het oudste gedeelte is vier lagen hoog op een rechthoekige plattegrond onder een plat dak. Dit gedeelte, uitgevoerd in baksteen, is voorzien van lisenen en gepleisterde banden op de eerste en tweede verdieping. Het geheel heeft zesruitsramen onder segmentbogen, ter plekke van het trappenhuis zijn getoogde ramen van J. Hegener aangebracht.

De daaraan grenzende vleugel, met ingangspartij, is twee lagen hoog (de verdiepingen hebben een grote verdiepingshoogte) op een rechthoekige plattegrond onder afgeplat schilddak. Het dak is voorzien van een gootlijst op klossen en gedekt met leisteen. Het pand is uitgevoerd in baksteen en heeft een uitstekende plint, voorzien van een natuurstenen afdekrand. De speklagen in de gevel aan straatzijde zijn in bricornasteen gemaakt. De gevel wordt afgesloten door een gepleisterde lijst. De ingang, een houten paneeldeur, ligt in een portiek. Het portiek heeft een natuurstenen lambrisering en omlijsting. Een bordes en trapje met aan weerszijden gesloten balustrade, is eveneens in natuursteen uitgevoerd. In de natuursteen zijn lijnen en geometrische patronen gekapt. Boven het portiek bevindt zich een granieten plaat met opschrift GYMNASIUM AUGUSTINIANUM, de plaat wordt bekroond door een gebogen lijst met kruis. In de voorgevel zijn zesruitsramen met natuurstenen lateien, onder segmentbogen aangebracht. In de zijgevel zijn samengestelde ramen aangebracht, de zijgevel die aan de binnenplaats grenst, heeft zesruitsramen, een dubbele paneeldeur verschaft toegang vanaf de binnenplaats.

In het interieur verkeren de indeling en delen van de inrichting in oorspronkelijke staat. Na de ingang zijn in de hal klapdeuren met bovenlichten gevuld met glas-in-lood. De gang (op begane grond en verdieping) ligt tegen de buitenmuur aan de binnenplaatsen heeft een granieten vloer. De wanden van de gang zijn voorzien van pilasters. In de lokalen zijn paneeldeuren bewaard gebleven. In de meeste gevallen zijn de oorspronkelijke trappen aanwezig, met ijzeren balustrade, een houten leuning en hardstenen trapplaten.

De vleugel, parallel aan de Kanaalstraat naar ontwerp van Dom. P. Bellot is langgerekt en twee verdiepingen hoog onder een schilddak met wolfseinde.

Het geheel is uitgevoerd in baksteen en voorzien van een iets uitstekende plint. De gevel wordt verticaal geleed door lisenen die onder de dakrand overgaan in baksteen lijsten. Boven de lijsten is een band met polychroom metselmozaïek aangebracht. Tussen de lisenen bevinden zich clusters smalle, dicht naast elkaar geplaatste ramen die de verticale indruk versterken. Boven deze ramen zijn keperbogen aangebracht, op de begane grond met grind-betonnen lateien en polychroom metselwerk

Rijksmonument

in de boogvelden.

De ramen op de begane grond zelf zijn samengesteld, de bovenste en onderste lichten zijn gevuld met kathedraalglas. De ramen op de verdieping zijn uitgevoerd met driehoekige bovenlichten onder keperbogen.

Het dak is gedekt met rode pannen waarbij zich vanaf de nok een brede rand met keperbogen, uitgevoerd in zwarte pannen, aftekent. Op de hoeken zijn pironen zichtbaar.

Aan de straatzijde grenzen de klaslokalen, met elkaar verbonden door een gang parallel aan de buitenmuur, aan het binnenterrein.

De kapel bestaat uit een tweelaagse bouwmassa, op een rechthoekige plattegrond onder zadeldak waarvan de nok haaks op de straat staat. Ervoor is een lager tweelaags blokvormig portaal onder plat dak geplaatst. Een smalle travee tegen de kapel is hoger opgetrokken. De dakrand is opgemetseld en heeft kantelen met piramidevormige bekroning, uitgevoerd in natuursteen. De bakstenen gevels worden geleed door lisenen.

In het midden van de voorgevel bevindt zich een dubbele houten paneeldeur, aan weerszijden daarvan en in de zijgevel zijn kleine ramen, gevuld met glas-in-lood, op een natuurstenen vensterbank aangebracht. Boven de deur en ramen zijn grind-betonnen lateien zichtbaar. De hoger in de voor- en zijgevel gelegen ramen hebben een keperboogvormige bovenkant, omgeven door polychroom metselwerk in dezelfde vorm. De ramen zijn gevuld met glas-in-lood.

In het voorportaal is een grote bakstenen trap met hardstenen treden en een opengewerkte baksteen balustrade aanwezig.

De kapel heeft in de zijgevels drie traveeën, elk met een topgevel. De traveeën worden van elkaar gescheiden door lisenen. Grote ruitvormige ramen zijn uitgevoerd in glas-in-lood. Aan de zijde van het binnenterrein zijn dubbele deuren in de gevel aangebracht. In het interieur zijn de wanden en kruisribgewelven in schoon metselwerk uitgevoerd. Grote metalen luchters met verlichting hangen in de ruimte. Het koor, aan de korte zijde van de kapel, bevindt zich op hoogte, onder een rondboog over de gehele breedte en is voorzien van een baksteen balustrade. Onder de kapel is een foyer aanwezig waar de muren tot lambriseringshoogte in een metselmozaïek met polychroom, geglazuurde baksteen zijn uitgevoerd.

Waardering

Het pensionaat met kapel is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, namelijk de bloei van orden en congregaties voor het katholiek onderwijs en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het internaat. Het is architectuurhistorisch van belang vanwege de stijl, het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek in baksteen en is tevens van belang als voorbeeld bij uitnemendheid van het werk van Dom Bellot. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang met de eveneens voorgedragen kerk en het reeds eerder beschermde kloostergebouw. Het is gaaf bewaard gebleven en als voorbeeld van een internaat van Dom Bellot uiterst zeldzaam.